GAZETA KRAKOWSKA

Nro. 80.

We Srodę Dnia 4. Października 1797.

Z Londynu d. 15 Września.

Zapewniaią że Letourneur w sposobie bardzo grzecznym kommunikował urzędowne doniesienie o zaszłych w Paryżu zdarzeniach lordowi Malmesbury z dodatkiem iż zawady, które dotąd w negocyacyach zachodziły, przez to uprzątnione zostały. Lord Malmesbury odebrał z tego powodu nowe rozkazy i instrukcye od rządu ciągnienia dalszy negocyacyy i ile możności ukończenia onych. Te depesze po długiey konferencyi P. Pitta z lordem Grenvill zostały we wtorek wyprawione; lecz niestety nadeszła tu wczoray smutna nowina, że obydwa gabinetowi kuryerowie Brooks i Megistrats, w otwartych łodziach, na których z pocztowego okrętu Diana chcieli do Kale wylądować, od wałow uniesieni i wywroceni zostali, i z częścią depeszow się zatopili! Duplikaty tych depeszów dziś dopiero przez dwoch innych kuryerow do Lill posłano. Jeden maytek z powyższych łodzi się utopił.

Ciekawi iesteśmy iakie odmiany w negocyacyach w Lill, odwołanie teraznieyszych Francuzkich kommissarzy Letourneur, Maret i Colchon i zastąpienie ich mieysca przez Treilhard, Bonniers i Darsche, sprawi. Paryzkie listy do dnia 12 zachodzące, donoszą nam o tey odmianie poselstwa. Jeden z pierwszych tuteyszych domow odebrał z Paryża pod dniem 12 list, w którym względem tey odmiany tak stoi: "Treilhard iest człowiek, który się nie pozwoli lordowi Malmesbury za nos wodzić. Malmesbury musi się mu iasno i bez ogrodki tłomaczyć; bo Treilhard nie iest z tych ludzi, zeby się miał w dalekie roztrząsanie polityczne zapuszczać, chyba zeby miał do tego wyraźny rozkaz.

Przytym donoszą też Paryzkie listy, że dyrektoryat wysłał kuryera z instrukcyą do Buonaparte, iż ieżeli się Cesarz względem podanych mu punktow w ośmiu dniach nie namyśli, żeby nieprzyiacielskie kroki rozpoczął. Gdy Barthelemy z swoim kamerdynerem, który go nigdy nie odstępuie z Paryża wywieziony był, uronił

kilka też, chociaż dotąd bardzo się stałym pokazał. W Paryzu wielu iest tego mniemania, że Carnot i Barthelemy nie byli iedney myśli: pierwszy miał swoy szczegulnieyszy plan, którego chciał dokonać, a drugi nie chciał na śrzodki większości dyrektoryatu zezwolić.

Hiszpański poseł margrabia del Campo został z Paryża nazad odwołany.

Lord Granville Gower nie poiechał ieszcze dotąd do Lill nazad.

Z Francuzkiey strony żadano także na negocyacyach w Lill, żeby Anglia w żaden sposób nie uznawała Francuzkiego pretendenta.

Nowa odmiana rzeczy w Paryżu, tak bardzo pomnozyła nadzieię prędkiego pokoiu, że od poniedziałku zrana o 2 procenta papiery na banku w gorę poszły. Każdy przemyśla iakby na podniesieniu papierow mogł zyskać, i ta przemyślność zleceniami z Paryża popartą została. Lecz gdy wiadomość nadeszła, że Letourneur z Lill odwołanym został, zmnieyszyły się wieści pokoiu, i papiery znowu spadły.

Wczoray wylądował jenerał P. Ralph Abercrombie z zachodnich Indyy z fregaty Arethusa przy Portsmut; przybył do Londynu i domyslaią się że naywyższą kommendę w Irlandyi odbierze. Ta fregata w miesiącu sierpniu po iedno godzinney bitwie zdobyła Francuzką korwetę od 22 armat, i Hollenderski z zachodnich Indyy kupiecki okręt, szacowany na 30,000 f. st. Zaraźliwa febra, która tak długo w tamtey szych okolicach grasowała, i Angielskim żołnierzom w St. Domingo grób zrobiła, miała cokolwiek zwolnić; ale wszystkie woyskowe działania ustały w tamtych stronach.

Król, którego powrot za 14 dni do Londynu z Weymut obiecano, i na ten koniec wszyscy ministrowie stanu powracali do miasta ze wziow nazad, zabawi w Kew dla odbycia zebranych się interessow 14 dni.

Sześć liniowych okrętow i 2 bombowe statki otrzymały rozkaz pomnożenia flotty admirała St. Vincent przed Kadyx. — Lord St. Vincent zaproponował admiralicyi, aby waleczemu kapitanowi Bowen, który przed Santa Crux na Teneryffie poległ, w kościele S. Pawła pamiętnik wystawić, gdzie do tąd tylko kolomny na pamiątkę Johnson i Howard stoią.

W Ameryce następuiące mianowania poczyniono: W. Smith pełnomocnym ministrem przy dworze Portugalskim, Bulkley konsulem tamże, Obrien jeneralnym konsulem w Algierze, E. Hall agentem podług 6 artykułu traktatu z Anglią, F. H. Willis konsulem w Genui, J. L. Cathcart konsulem w Trypolis, i kapitan Caton konsulem w Tunis.

Kwarter chleba znowu do 9 ½ pencow poszedł w gorę; cena nie odpowiadaiąca dzienney płacy robotnika, który ma wielką familią do wyżywienia. Lud zaczena narzekać. Przyczynę tey drogości przypisuią ustawicznym deszczom, które przeszkodziły zbiorowi przenicy.

Margrabia Bouillé, który podług Francuzkich gazet miał bydź w Paryżu arestowany, znayduie się od dawnego czasu w Anglii; ale to syn iego bydź może, który ztąd nie dawno wyiechał.

W obozie przy Weymut na konie wielka zaraza panuie; co tydzien zdycha ich po 70 do 80.

Około Brest krąży teraz nasz kommodor Duckworth z swoią eskadrą.

Podług tuteyszych gazet teraźnieyszy dyrektor Merlin de Douay iest synem iednego rolnika. Był nayprzod adwokatem przy parlamencie w Douay, potym otrzymał tytuł sekretarza królewskiego; zawsze pokazywał wiele odwagi i światła.

Nasza fregata Doris od 36 armat zabrała pod Irlandzkiemi brzegami Francuzkiego korsarza Fatin od 20 armat i 140 ludzi.

Sześć Angielskich regimentow otrzymały rozkaz bycia pogotowiu do zaambarkowania się w służbę zagraniczną.

Nim się parlament zgromadzi będzie 5 nowych parow kreowanych, między któremi Karola Townshend mianuią.

Od początku tey woyny zabraliśmy Francuzom 376 okrętow, a oni nam 2266.

Podług wiadomości z Hiszpanii Xzę pokoiu żeni się z corką Infanta Ludwika brata królewskiego.

W Torbay na stoiącey tam kupieckiey flocie i woiennych okrętach wiele wicher szkody poczynił. Wiele liniowych okrętow potraciły kotwice &c.

O naturalnych bogactwach wyspy St. Domingo można sobie z następuiącego podania wyobrażenie uczynić. Zachodnich Indyy kupiecki dom Hallam, Esten, Dunas, Forbes i Jordan zaaredował w rowninach Larquay 2 cukrowe i kawowe platarze, z których dochodu nie wyłożywszy ani grosza z iednego tylko zbioru 186,000 f szt. Cztery kawowe plentarze przy Jeremie uczyniły intraty 78,000 f. szt.

Papiery stoią dziś 51 ¾ za sto.

Z Gratz d. 26. Września.

Kilka dni ieszcze cierpliwości, a nasza nadzieia będzie dopełniona. Ten miesiąc ieszcze, chociaż iuż iest tak bliski swego końca, przyniesie nam pokoy. Hrabia Kobentzel przybył z powracaiącym jenerałem Meerfeld do Udine dla uwieńczenia swem podpisem pokoiu. — List pod d. 20 t. m. z Gorycyi pisany, mowi: " Nasz los w krotce zostanie roztrzygniony. Boiaźliwi przepowiadaią na nowo woynę, że nasze woyska aż do ostatnich punktow postąpiły; ale ludzie przyzwyczaieni nie brać rzeczy powierzchownie, nie upatruią w tym postąpieniu iak prędkie obięcie przeznaczoney nam części Weneckiego kraiu. Prawda że niektóre przygotowania są ieszcze dwoytłomaczne; iak naprzykład jenerał Mack przybywszy tu przedwczorem z częścią jeneralnego sztabu i wielu officyerami od indzinierow, kazał wszystkie wzgorki i gory rozmierzyć i rysować. Dziś rano wyszło 250 pionierow dla założenia w łożnych mieyscach szańcow i batteryy i 1500 chłopcw kazano do tych robot dostawić, a ci maią drugie motyki i łopaty dla żołnierzy z sobą przynieść.

D 23 albo 24 ma cała kolomna i z artylleryą jenerała Terzy tu stanąć, i na ten dzień wszyscy nasi piekarze maią rozkaz wygotowania 80,000 racyy chleba. Rozchodzi się tu wieść, iż d 23 cała nasza armia ruszy i posunie się daley. Dziś wieczor oczekuiemy arcy Xcia Jozefa i iego brata Arcy Xcia Antoniego z Tryestu, który kommendę nad Włoską armią odbierze. — Ci, co tylko o pokoiu gadaią, utrzymuią że obydwa Arcy Xiążeta z stoiącym tu batalionom grenadyerow uroczysty wiazd do Udine uczynią, i że tam dla dania wielkiego obiadu iuż Cesarskie stołowe srebra nadeszły. Inni mówią, że Buonaparte w

)2(

ogrodzie exdoży Manini wspaniały amfiteatr wystawić kazał, i inne wielkie przygotowania robi, które zdaią się kilko dniowe bankiety zapowiadać. Oto są wszystkie pocieszaiące nas wiadomości."

Z Tryestu pod d. 22 t. m. nic o przybyciu tam Arcy Xżąt nie mowią, ale na to mieysce donoszą, że Arcy Xżę Palatyn d. 17 iest spodziewany w Agram, gdzie do 19 zabawi trzymaiąc nad insurrekcyą Kroacką i Sławiańską rewią. — List z Udine pod d. 20 donosi iuż o podpisie pokoiu iak o pewney iakiey rzeczy. Jenerał Clarke podług tego listu nie odiechał do Paryża, ale się ieszcze w Udine znayduie. Hrabia Kobentzel, donoszą w innym prywatnym liście, spodziewany tam w krótkim czasie i po ukończonem pokoiu, hrabia Kobentzel iedzie do Paryża, a Clarke do Wiednia iako posłowie. (Paryzkie wiadomości donoszą o aresztowaniu jenerała Clarke; ale to nie zdaie się bydź prawdą, bobyśmy się tu o tym prędzey przez Gorycyą, albo z Udine dowiedzieli, iak z Paryża.)

W Wenecyi zatrudniaią się wciąż przerobieniem wszystkiego na nowy sposob, i tak daleko tam duch reformy wszystkich ogarnął, że niedawno zatrudniano się nad dekretem, aby doktorowie nie pisali więcey recept łacińskim tylko Włoskim ięzykiem, i na naczeniach aptekarskich, aby nie używano napisow łacińskich tylko Włoskich. Między innym nakazano także Xżom w Wenecyi, aby każdey niedzieli i święta wykładali ieden artykuł republikanckiego katechismu ludowi, i na wszystkich rynkach maią bydź katedry wystawiane, z których będą nauczali o prawach i obowiązkach człowieka i obywatela. — W nocy d. 6 powstał tam wielki pożar i ugaszenie iego szczegulnie woysku Francuzkiemu winno to miasto. Publiczne pisma po wiele razy iuż o ugaszeniu ognia przez Francuzow donosiły; osobliwsza to iednak rzecz, iż ten narod, który tak wielki polityczny ogień rozniecił, tyle ma zręczności do gaszenia fizycznego ognia.

Żona jenerała Buonaparte znayduie się od d. 12 września w towarzystwie 2ch Medyolańczykow Serbelloni i Visconti w Wenecyi. Ogląda tam wszystkie osobliwości i wielkie honory odbiera: koncerta, illuminacye, bale &c. zawsze dla niey dawane bywaią. Dnia 13 była na sessyi municypalności, i to zgromadzenie nie opuściło tak dobrey pory dla zrobienia iey grzeczności. Powiedziano pochwałę na Buonaparte, którą temi słowy zakończono.

Cui laurus aeternos honores
Italico peperit triumpho.

i dowodzono, że Buonaparte powinien się na potym Buonaparte Włoski nazywać, iak dawniey Scipio nazywał się Afrykański, a w teraźnieyszych czasach Potemkin nazywał się Tauryyskim. To ostatnie przystosowanie miało się Buonapartego żonie podobać.

Z Paryża d. 12. Września.

Zapewniaią, że minister policyi zaniosł d. 17 fructidor pewne dowody dyrektoryatowi, że spisek krolewski miał na drugi dzień wybuchnąć, i powiedział mu: " Jeżeli natychmiast nie przedsięweźmiecie naymocnieyszych śrzodkow, iuż po nas i po rzeczypospolitey. „ Cytuią listy z wszystkich departamentow, w ktorych zapowiadano bardzo bliską kontra rewolucyą. —

List ieden z Kalwados do reprezentanta ludu pisany; był datowany roku 5 i ostatniego rzeczypospolitey.

Dziennik Tribun du peuple przywodzi ieden list z Hamburga od oyca do corki obywatelki Bequaria pisany, w którym wyraża: " W momencie kiedy ten list odbierzeż Francya nie będzie iuż więcey rzecząpospolitą: trzech dyrektorow będzie powieszonych, patryoci wybici i krol okrzykniony. Dwor królewski gotuie się iuż do wyiazdu do Francyi. Posyłam ci luidor bity na nowy stępel &c. ,, Ten luidor, o którym tu mowa, iest z twarzą Ludwika XVIII. i z napisem: Ludwik XVIII. krol Francuzki i Nawarry, a na drugiey stronie: Ludwik XVIII. przebaczy, gdy Ludwik XVI. zostanie zemszczony.

P. Marshall ieden z trzech kommissarzow Amerykańskich, wyznaczonych do rozpoczęcia negocyacyi między Francyą i stanami Ameryki przybył do Hollandyi; z tamtąd zaraz się ma z P. Pinkney, którego rząd Francuzki nie przyiął za pełnomocnego ministra, do Paryża udać. Domyślaią się że trzeci kommissarz prosto się do Francyi uda, ale nie będą na niego z rozpoczęciem negocyacyi czekać, P. Marshall ma moc, nie czekaiąc na trzeciego kollegę traktowania z P. Pinkney. Zaszłe tu wielkie zdarzenia popsuły cokolwiek kombinacye wysłańcow Amerykańskich; zdaie się, iż oni polegali na niektórych członkach ciała prawodawczego, aby naganili postępek dyrektoryatu względem Ameryki.

Z Paryża 13. Września

Na wniosek Jean de Bry rada 500 zniosła kommissyą, która na propozycyą Dumolard i Pastoret dla roztrząśnienia postępku dyrektoryatu i jenerała Buonaparte we Włoszech wyznaczona była.

Na mieysce odwołanego Hiszpańskiego posła margrabi del Campo wysłał dwor Madrycki hrabiego Montarco. Hrabia Cabarrus powrocił tu nazad z Hollandyi. — Paryż używa wciąż naywiększey spokoyności. — Daunou nie przyiął sekretarstwa w wydziale zagranicznych związkow, i mowią że bywszemu reprezentantowi Roux dane iest.

Słychać także iż sekretarz jeneralny Lagarde ma złożyć swoy urząd; na iego mieysce obywatela Guinguené dyrektora kommissyi publiczney instrukcyi przeznaczaią.

Lafondladebat bywszy członek rady starszych, ieden z naywiększych tuteyszych bankierow, upraszał po zapadnieniu dekretu na wyprowadzenie, aby mu pozwolono kilka dni się zatrzymać dla ułożenia swoich interessow; ale nieprzyięto iego prożby i zaraz z drugiemi został wyprowadzony.

Rada starszych odrzuciła rezolucyą, którą pozwolano powrotu Tulończykom, którzy w czasie wychodu Anglikow uszli z tego miasta.

W południowych departamentach oddalono wiele kommendantow i jenerałow. — Podług drukowaney listy utraciło ciało prawodawcze przez zniesienie elekcyy 49 departamentow 149 członkow, a dodawszy do tego 40 reprezentantow na wygnanie skazanych, uczyni 189 razem, z których rada 500 traci 135, a rada starszych 54.

Gilbert-Desmoulieres został w Neuvilli we wsi nie daleko Paryża aresztowanym. — Jedna część na wyprowadzenie

skazanych reprezentantów ma bydź do Cayenne, druga do Madagascar wywieziona.

Rożne artykuły podanego od Villers skarbowego proiektu zostały dekretowane. Cały plan do tego zmierza aby ułatwić wybieranie podatkow na rok 6 i dwie trzecie części długu narodowego zamienić na recepisy, które za dobra narodowe będą przyymowane.

Z Medyolanu d. 7. Września.

Czytamy w gazetach naszych podaną od ambasadora Tureckiego w iednym że czasie co i od obywatela Sanfermo ministra Weneckiego, dyrektoryatowi wykonawczemu w Paryżu notę, względem opanowania od Austryakow Istryi i Dalmacyi. Mówi w tey nocie, iż ambasador daleki od wierzenia aby Cesarz Jmć krok takowy uczynić miał za pozwoleniem cichym lub też formalnym jenerała Buonaparte; w stałym owszem iest przeświadczeniu, iż jenerał ten z przykrością patrzył na czyn ten J. C. Mości iako przeciwny rownie interessom Porty Ottomańskiey, iakoteż Francuzkiego narodu, aby Cesarz Jmć zastąpiwszy mocarstwo morskie spokoyne, na iego mieyscu wystawił inne, które wsparte przymierzem Anglii i Rossyi, ogromne podawałoby sposoby do zagarnienia Porcie iey prowincyi Europeyskich. Morze czarne flottami Rossyyskiemi, morze zaś białe flottami Austryackiemi okryte by zostało. Albania i Bosnia nie maiące fortec, naypierwsze któreby J. C. Mość, do którey przyłączyłaby się koniecznie rzeczpospolita Raguska, uczynić zechciał, wystawione byłyby napadnieniu. Nakoniec Epir, Macedonia, i wszystkie inne aż po Moreą kraie temuż samemu podlegałyby nieszczęściu, a handel narodu Francuzkiego na wschodzie cierpieć by musiał, bo płody Węgierskie i Dalmackie mogłyby bydź dostawione i łatwiey i prędzey, nad te które śzrodziemne morze dostarcza.

Minister policyi wydał tu rozkaz aby wszyscy cudzoziemcy stawili się przed niego, dla oświadczenia celu bawienia tu swego, i sposobu utrzymywania siebie; wyciąga oraz zaręczenia dwoch obywateli, ktorzyby o prawdzie rzeczy tey zaświadczyli.

Z Paryża d. 15. Września.

Z ciągnących się dotąd negocyacyi w Lille i Udine niewiele sobie tu dobrego obiecuiemy; zapewniaią bowiem, że dyrektoryat woli raczey nową kampanią otworzyć, iak Mantuę i lewy brzeg Renu opuścić, który patryoci tamteysi za wolny chcą ogłosić.

Nieiaki czas przed d. 4 września nie bywał Sieyes, iak wiele innych reprezentantów w ciele prawodawczem, tylko na wsi spokoynie siedział. Na trzy dni przed rewolucyą powrocił tu nazad dla dzielenia z swemi kollegami niebezpieczeństwa, i od tego czasu bywa zawsze w radzie 500.

Szwedzki doktor Philipson został od ministra policyi zaproszony, aby we 24 godzin opuścił Paryż.

Skazani na wyprowadzenie, są na kratowych karach do Rochefort poprowadzeni. Stronnicy ich krzyczą na to, iak przeciw naywiększemu gwałtowi; ale na powiezienie Cochona i Carnot do Vendomoic nie mowią. Brottier, Villeheurnois i Duverne de Presle są w liczbie wyprowadzonych. — Dyrektor mennicy Roitier de Montolon ma domowy areszt. Domyślaią się że spiskowem pieniędzy dostawiał.

Xżę Kondeusz miał się d. 3 w Lyonie znaydować, i o kilka minut tylko, co nie był złapany. Za prawdę iednak tey wieści nie można ręczyć. — Xżna Orleańska, Xżna Bourbon i Xżę Conti są do Hiszpanii wyprowadzeni. Pierwsza dla tego że ma dzieci będzie miała 100,000 liw, a oboie ostatni po 50,000 liw. na rok pensyi.

Deputowany Dupont de Nemours pod pozorem starganego zdrowia złożył reprezentacyą w radzie starszych. Kray traci w nim poczciwego republikana.

Teatr Louvois został zrozkazu dyrektoryatu zamkniętym, ponieważ aktorowie tego teatru nie mogli się do tytułu obywatela przyzwyczaić, i same tylko arystokrackie sztuki grywali.

Familia złapanego reprezentanta Gilbert. Desmolieres upraszała, aby mogł bydź do Szwaycar wyprowadzony.

Przybyły tu hrabia Cabarrus gotuie się w krotce do powrotu do Hiszpanii.

Poczta dostawiła nowey kommissyi nad salą list z takowem adressem: JPanu Marmontel bywszemu członkowi rady starszych, i członkowi nowego zgromadzenia narodowego. — Familia Lajolais, która z Pichegru nad kontra rewolucyą pracowała, iest aresztowana.

Paryz uzywa wciąż naywiększey spokoyności. Przetrząsaią prawda domy, ale tylko, te które miarkuią że przechowuią emigrantow lub zbiegłych Woysko zachowuie naywiększą karność. Czarne kołnierze rzucaią między sobą potwarze przeciw dyrektoryatowi, i podaią plany iak powinien był bydź attakowany. Wiele nowych dziennikow wychodzi na mieysce starych. — Co dzień wielu ludzi z Paryża wyieżdża, i żywność dla tego iest tańsza.

Naywiększe trzęsienie ziemi w Hiszpańskiey południowey Ameryce zaczeło się d. 4 lutego, a d. 20 lutego ieszcze się w kilku mieyscach czuć dało. Między Cuenca, Quito i Santa Fè naywiększe spustoszenia poczyniło. W 4 prowincyach Tacunja, Amsato, Riobamba i Alaosi żaden budynek się nieostał. Wyrzucaiąca ogień gura Macas bardzo wiele ognistey materyi wyrzuciła. Gory tak są wstrzesione, że wcale inną maią postać, i wiele kamieni kurzu, lawy, wody &c. wyrzuciły. Goreiący nurt pochłonął miasta Capalpi, St. Andreas, Juaoho, Embyis, Guanandono i wiele innych mieyść. Wzgorek Moja prawie się całkiem w wodzie rozpuścił, iakoteż Pelille i sławne z St. Jldenphonse miasto, gdzie przeszło 1000 osob zginęło. Gora Cuero spadła na wieś tego nazwiska, i ani ieden człowiek życia nieuratował. Wiele mieyść iest gorami zasypanych gdzie domy, kościoły, ludzie, słowem wszystko zagrzebane zostało. Mieysce Mastro zamieniło się na siarczane iezioro. Słowem spustoszenia są niedoopisania, ale zato Ameryka dostaie nowego złota i srebra, ktory te szkody wynadgrodzi. Liczby zabitych niemozna dokładnie opisać, ale musi bydź wielka. Wiele ludzi zgłodu, drudzy z pragnienia poumierali, ponieważ wszystkie wody były zepsute i ogień wyrzucały. Gora Cusa zapadła się i miasto Riomba ze wszystkiemi mieszkańcami w gruzach swoich pogrzebała.

Teraz oznaymił rząd znalezioną korrespondencyą Lemaitre w roku 1795. Wszy-

stkie listy były od emigrantow, lub agentow do pretendenta pisane.

W Lyonie żadnych nie było zaburzeń, ani emigrantow nie aresztowano.

Słychać tu że Letourneur ma bydź ministrem sprawiedliwości. Na iego mieysce obywatel Treilhard do Lill poiechał.

Jenerał Badouville wchodzący w spisek z Pichegru iest także aresztowany.

Z Genui d. 7. Września.

Od dawnego czasu ciche poruszenie panowało w rożnych częściach rzeczypospolitey; ogłaszano że akt konstytucyiny gwałci religią, rozsiewano nayobrzydliwsze potwarze, a religia była hasłem domowey woyny. W Bisagno i Polcevera rozpoczęła się rewolucya. Lud powiatu Fontabana napadł zbroyno na lud powiatu Chiavari, uwięził kommissarza rzeczypospolitey, zagarnął wszystkie władze, zniszczył wszystkie wydziały: drzewo wolności iako znak bałwochwalstwa wywrocono; kommunikacya z Genuą i rządem przerwaną została; całą noc z 5 na 6 w bęben bito, i oznaymiono obywatelom, iż dwie gromady gotowały się, do ich wytępienia. W tymże samem czasie stałość rządu wsparta woyskowym rozrządzeniem Officyerow Francuzkich, poskromiła bunt w Albaro i rozpędziła insurgentow. Lecz mimo wyroku zabezpieczaiącego całość religii, mieszkańcy Polcevera zgromadzili się w massie, i niektóre ważne opanowali mieysca, wykrzykuiąc na nowo *Religia*! Dwa członki rządu, dwie osoby z municypalności i obywatel arcy biskup uformowali deputacyą dla wyprowadzenia z wątpliwości, tego obłąkanego ludu. Zabezpieczono im iescze raz całość religii katolickiey, ugodzono się na oddanie mieyść niektórych od insurgentow zaiętych i amnestyą powszechną ogłoszono. Mimo takowych od deputowanych rządu i miasta Polcevera powolności, mieysca które oddane bydź miały władzy publiczney, z nayobrzydliwszą zdradą zatrzymane i umocnione od buntowników zostały. Nie krzyczeli więcey, religia i Bóg; ale podali nayniegodziwsze żądania, i oświadczyli chęć przywrocenia dawnego rzeczy porządku. Na ow czas rozgniewany rząd, użył swey mocy, zamknięto bramy Acquasole i Arco: mała liczba woyska i patryotow pod przewodztwem jenerała Duphot wyszła na spotkanie insurgentow z początku odparta została; lecz potym uszykowawszy się i powtorny przypuściwszy attak dokonała obięcia posterunkow Tenailles i Eperon. Nowa rozpoczyna się bitwa, która trwała aż do połnocy, insurgenci zwyciężeni i przymuszeni do opuszczenia swoich stanowisk, uciekaią i spokoyność przywroconą została. Liczbę zabitych z iedney i drugiey strony do 1000 rachuią. Ogłaszaią już listę 43 szlachty uwięzionych w dniach trzech, to iest: d. 4, 5 i 6 znayduią się tam imiona pierwszych naszych familiy: Opat Fiesque i iego siostrzeniec, Alexander Justiniani, Cesar Lomba Doria, Jan Chrzciciel Grimaldi, dwoch Spinolow, dwoch Durazzo &c. &c. i aresztuią wszystkich exszlachty. Takowe są szczeguły ogłoszone od strony zwyciężaiącey, ale zdaie się, iż poprzednicze wyroki tymczasowego rządu, i aresztowania szlachty i xięży, ktore od dnia 4 zaszły, były powodem do tego zaburzenia.

DODATEK

DO Nru. 80.

GAZETY KRAKOWSKIEY

We Srzodę Dnia 4. Października 1797.

Z Krakowa d. 29. Września.

Szkoły Przy-Głowne odprawiły publiczne otwarcie nauk tym sposobem: Rano o godzinie 9 w kościele akademickim S. Anny śpiewał wotywę J.X. Dominik J.K. Markiewicz S.T.D.K. Katedr. Infl. Po południu tenże iako wymowy Profeſsor, na amfiteatrze gymnazyalnym w przytomności J.W. Barona von Margelik J. Ces. Kr. Ap. Mości nadwornego i pełnomocnego Gallicyi zachodniey kommiſsarza, JW. Prezesa Fori Nob. gubernialnych konsyliarzow, osób kapituły Krak. obywatelow, urzędnikow Ceſsarskich, Magistratu i innych przezacnych gości stanu duchownego i świeckiego, miał mówę w Łacińskim iezyku: o porządku nauk. W którey, przed portretem monarchy przyozdobionym, złożywszy imieniem zgromadzenia powinszowanie Ceſsarzowi Jmci imieniu Jego na początku roku normalnego przypadaiących, odczytał listę wydrukowaną uczniow do klaſs wyższych posunionych. Sam zaś JW. pełnomocny kommiſsarz łaskawie ogłosić raczył; iż w naukach i obyczaiach celuiącymi są ci.= Z klaſsy I: Hilewski Ignacy, Dobrzyński Antoni, Mierzeiewski Antoni, Nonast Józef. Z klaſsy II: Hiersch Karol, Męciszewski Filip, Nonast Ignacy. Z klaſsy III: Haller Józef, Katarbiński Andrzey. Z klaſsy IV: Gadomski Józef. Z klaſsy VI: Gutowski Józef, Kowalski Kanty, Olearski Józef.

Z Turynu d. 30. Sierpnia.

Ostatniey soboty przybył tu obywatel Magnani Bononczyk, iako pełnomocny poseł rzeczypospolitey Cysalpińskiey z Medyolanu; wczoray był Krolowi Jmć przez ministra zagranicznych związkow przedstawiany, który go bardzo mile przyiał. Poseł rzeczypospolitey Francuzkiey obywatel Miot, i margrabia San Marzan powrocili także z Medyolanu nazad. Za powrotem tych ministrow złożono zaraz w przytomności Króla Jmć i królewiczow nadzwyczayną radę. Odbywane na niey intereſsa musiały bydź wielkiey wagi, ponieważ po ukończoney seſsyi wyprawiono

zaraz kuryerow do Paryża i do Wiednia. Widać także poruszenia w naszym woysku, i słychać że 10,000 woyska ma poyść na granicę Medyolanu, a przynaymniey rozesłane iuż są do tego rozkazy. Zamiar tego marszu ieszcze niewiadomy.

Z Frankfurtu d. 16. Września.

Jenerał Hoche przed wyiazdem z tąd wzywał rady tuteyszych doktorow względem słabego zdrowia swego. — Gdy wiadomość o zaszłey rewolucyi w Paryzu nadeszła, nakazali jenerałowie Francuzcy w kilku miastach oświecenie ulic.

Xżna Cumberland i bywszy Rossyiski artyllryi naywyższy szef Xiążę Zubow przybyli tu, a w tych dniach spodziewana ieszcze przyszła krolowa Szwedzka i Xżna panuiąca Dwomostow.

Na tuteyszym iarmarku wielu emigrantow Francuzkich mieli swoie budy, i naywięcey swoiey roboty towarow w nich przedawali.

Aresztowany Koloński burmistrz powrocił iuż uwolniony nazad do Kolonii.

Na udanie się Arcy Xcia Karola zakazał jenerał Hoche dalszego wycinania nad Laną i Wetterawią lasow, które Francuzi od nieiakiego czasu wycinali.

Z Ulm poszło niedawno 130 minerow do Cesarskiey armii we Włoszech.

Z Kolonii donoszą, że tam od ustanowienia nowey municypalności wszystko spokoynie iest, i że względem Cysreńskiey rzeczypospolitey nic daley nie zrobiono. Z tym wszystkim potwierdza się, iż w Koblentz drzewo wolności zaszczepiono.

Z Bruxelli d. 12. Września.

Członki wydziałow rządowych oczekuią swego złożenia. Srzodki ostre szczegulniey przeciwko ministrom religii katolickiey użyte bydź maią. Mowią, że 24 godzin tylko będzie im wolno namyślać się, dla podpisania pod karą wygnania, tey sławney deklaracyi, która była nasieniem niezgody i tylu zakłuceń pomiędzy nami. Administracye srzodkowe naszych departamentow są obowiązane przesłać, ministrowi policyi cały reiestr Belgow z listy emigrantow wymazanych, którzy powrocili do oyczyzny, zwyłożeniem przyczyn powoduiących wyrok wymazania. Dowiaduiemy się, że wiele znacznych osob przybyłych z Niemiec aresztowano w Leodyum. Oto znowu iesteśmy pogrążeni w burzy rewolucyyney! Wszystkie woyska około naszego miasta, albo na brzegach Mozy rozłożone, iako też w Luxemburgskim stoiące, niebawnie około Renu z armią Sambry i Mozy złączyć się maią. Dyzercya trwa pomiędzy niemi, a niektòrzy nieukontentowanie okazuią. Oddział drugiey połbrygady, który niechciał maszerować pod pozorem, iz nie ma trzewikow i nie odebrał płacy pod mocną eskortą do Leodyum do sądu Rady woienney odesłanym został.

Z Medyolanu d. 9. Września.

Rząd Genueński na dniu 4 t. m. mocney doświadczył burzy. Wyłączenie szlachty i xięży od wszelkich urzędow, nową konstytucyą przepisanych, oraz poniżenie wszystkich urzędników dawnego rządu, wielkie nieukontentowanie zrobiwszy, z tego wypadło formalne powstanie. Strona arystokracka wsparta wielką liczbą mieszczan gorowała z początku, i przyszła do opanowania miasta; lecz tryumf ten trwał krotko. Patryoci zgromadziwszy się i wsparci przez woyska Francuzkie, uderzyli na zwycięzcòw i po walce

bardzo krwawey, w którey przeszło 1000 ludzi zginęło, dokonali odparcia swoich przeciwnikow, i odebrali miasto. Potym pomyślnym zdarzeniu Woyska Francuzkie obięły Genuę. Część iedna zbiegłych Piemonckich udała się do sasiedzkiego państwa, i tam schronienie i protekcyą znalazła; z tamtąd mogłaby zagrażać granicom Piemontu. Rząd Sardyński uczyniwszy w tey okoliczności przełożenie Buonapartemu, jenerał ten wydał natychmiast rozkaz iednemu oddziałowi woysk swoich do udania się tam i rozpędzenia tey kupy włoczegow. Rozkaz ten był akuratnie dopełnionym, i granice państwa krola Sardyńskiego, jakoteż kray cały cieszą się spokoyności stanem. Kardynał Mathei Ferrary, i Coudruchi Rawenny arcybiskupi, pisali każdy oddzielny list do dyrektoryatu Cysalpińskiego, zachęcaiąc go do utrzymania nienaruszenie religii katolickiey w prowincyach Ferrary i Romanii, które teraz składaią część rzeczypospolitey Cysalpińskiey.

Z Floreneyi d. 2. Września.

Poróżnienia rzeczypospolitey Liguryyskiey z rządem naszem niezbliżaią się do końca. Ostatnią razą wysłano oddział dragonii na granice rzeczypospolitey dla bronienia części ziemi, którą ta rzeczpospolita rozumi,ześmy iey wydarli. W tym momencie mowią, że pomiedzy naszą, a rzeczypospolitey dragonią, przyszło do małey utarczki, w którey osob kilka zabito. Wypadek ten, którego potwierdzenia oczekuiemy, mogłby gorsze za sobą pociągnąć skutki, tym zaś bardziey, iż rząd nasz wydał rozkaz uzbroienia i powstania w masie ludu ieżeliby tego potrzeba była. Piszą z Genui że dwoch Spinolow agentow w Londynie i Paryżu za zbiegłych ogłoszono, i maiątek ich skonfiskowano; tenże sam wyrok spotkał S czepana Rivarola ministra pełnomocnego w Paryżu.

DONIESIENIA.

Na żadanie Wegierskiego rządu podaie się ninieyszym do powszechney wiadomości, iż ieśliby się nieiaki Tobiasz Lang rodem ze wsi Beela w Królewstwie Wegierskim, profesyi swey farbiarz, w ciągu roku iednego, rachuiąc od dnia 1go lipca r. b., względem sukcesyi na niego w Węgrach spadłey zł. ryń. 450 wynoszacey, w mieyscu przynależytym nienadgłosił, takowy maiątek bez dalszey czynności krewnym iego wydanym zostanie. Wsze ako, gdyby ktokolwiek o życiu, lub zaszłey śmierci tegoż Langiego niezawodną wiadomość miał, niech się w tey mierze albo do ponaybliższego krayzamtu, lub nie poszrzednieyczo do tuteyszey Prześwietney zadworney kommisyi zgłosi..

Z strony C. Kr. pełnomocney zachodnio - Galicyyskiey nadworney kommisyi w Krakowie dnia 26go sierpnia 1797 roku.

Jan Pinkas.

Na zaszłe od Król Wegierskiey Statthalteryi żadanie, podaie sie ninieyszym do powszechney wiadomości, ażeby sie nieiaki Jan Viitig, syn Jana Viitiga mieczczanina, Trenczynskiego w królestwie, Węgierskim, którein sie iuż od lat 15tu z mieysca swego urodzenia miasta Trenczyna w Węgrach oddalił, w przeciągu roku iednego, zacząwszy od dnia 1go sierpnia r. b. względem maiatku oyczystego na niego spadłego, zł. ryń. 100 wynoszącego tym pewniey u Magistratu miasta Trenczyna zgłosił, ile w przeciwnym przypadku sukcesya ta siostrom iego wydana będzie.

Z strony C. Kr. nadworny pełnomocney zachodnio - Galicyyskiey kommisyi. W Krakowie dnia 3go września 1797 roku.

Jan Pinkas.

Administracya Książeco Kurlandzkiego Państwa Landzkorony i Myślenic do wiadomości podaie, że młyn wietrzny o 3ch kamieniach w Lagiewinkach panstwie Myślenickim blisko Krakowa znayduiący sie, dnia 14go października o godzinie 9 zrana przez publiczną licytacyą na rok ieden albo i więcey lat w arendę puszczony będzie. Zyczący sobie arendować zapraszaią się na dzień wyżey wzmiankowany do Lagiewnik do młyna, gdzie o kondycyach arendy wiadomość powziąwszy licytować mogą. W Izdebniku dnia 30 września 1797.

Ferdinand Reuter, administrator

Z strony C. Kr. pełnomocney zadworney kommissyi Galicyi zachodniey.

Handel drzewem dozwolony iest każdemu w Krakowie.

Czyni się nimeyszym każdemu w powszechności wiadomo, iż ponieważ na mocy nadwornego dyrektoryalnego dekretu de dato 31 Augusti przywiley dawny tuteyszych handlarzow drzewem, czyli tak zwanych Włoczkow, których dla Publiczności ku bardzo uciąźliwemu monopolium zmierza, skasowany iest, każdy człowiek na przyszłość wolny handel drzewem, z warunkiem zachowania miary przynależytey, iako wolny zarobek do życia prowadzić może.

W Krakowie dnia 9 wrzenia 1797 roku.

Antoni Luzan.

Z strony C. K. pełnomocney zadworney kommissyi Galicyi zachodniey.

Mały celny urząd w Kuskach przeniesiony iest do Krzemienia.

Ponieważ według nadwornego dyrektoryalnego dekretu de dato 1 Junii a Curtis urząd celny mały w Kuskach dotąd były, w rowney własności do Krzemienia przeniesiony został; więc takowa odmiana ninieyszym ku powszechney podaie się wiadomości.

W Krakowie dnia 30 sierpnia 1797 roku.

Paweł baron de Martini.

Przez Ces. Kr. szlachecki sąd Krakowski dnia 9 września 1797 pod Nrem 3761 wydany dekret mocą ktorego urząd komorniczy Krakowski niżey podpisany wiadomo czyni publicznosci, iż suknie. pasy, bielizna, pościel, po niegdyś W. Wincentym Chwalibogu zmarłym na Kazimierzu przy Krakowie w kamienicy JW. Jozefa Chwaliboga d. 9 października roku tegoż o godzinie dziewiątey z rana przez aukcyą i publiczną licytacyą za gotowe pieniądze sprzedane będą, na ktorym dniu każdemu wolna licytacya rzeczy tych dozwolona będzie. Dan w Chliwskiey Woli dnia 24 września 1797 roku.

Andrzey Rottermund, komornik ziemski Krakowski

Die Unterzeichneten von Wien hier angekommenen Klavier=Instrumentenmacher machen hiemit einen hohen Adel, und verehrungswürdigen Publikum bekannt, daß sie nicht nur alle Gatungen von Fortoviano's oder Klavierinstrumenten nach den neuesten Erfindungen, und Verbesserungen neu verfertigen; sondern auch alle schadhafte Instrumente möglichst zum Gebrauch herstellen. Nebstdem sind die Unterzeichneten erbitig jedermann der es wünscht; die Stimmung, und kleine Reperaturen um den billigsten Preis, und Accord zu besorgen.

Ein bereits zum Verkauf fertiges Fortopiano von schönen Holz kündigen sie zugleich; als die erste Probe ihrer Arbeit, und geschmacks hiemit an, und empfehlen sich der gnädigen Unterstützung aller Musick und Kunstfreunde. Ihre Wohnung ist Nro. 401. in der Schlakauer Gasse. Cracau den 20. September 1797.

Peter Kohl.
Daniel Fuchs.
Instrumentenmacher.

Niżey wyrażeni Artysci Instrumentow Klawikortowych przybywszy z Więpia uwiadomiaią JW. Wielmoznych i Przeswietną Publiczność, iż oni nie tylko wszelkich gatunkow Fortepiana, albo Klawikortowe Instrumenta podług naynowszych wynalazkow, i poprawiań nowo wystawiaią, lecz także stare uszkodzone instrumenta do używania nazad naprawia. Oprocz tego offiaruią każdemu ktoby sobie życzył stroić i naprawiać Fortopiany za pomierna cena podług ugody swe usługi.

Stoiący iuż do sprzedania ieden gotowy Fortopiano z drzewa pięknego dla tego wspominaią, iż iest pierwsza probą ich roboty i gustu, a przytym polecaia się łaskawym względom wszystkich Muzyki i pięknych sztuk Amatorow. Mieszkanie ich iest pod Nrem. 401. na ulicy Sławkowskiey. W Krakowie dnia 20. Września 1797.

Piotr Kohl.
Daniel Fuchs.
Artyści Instrumentow.